

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 22. aprila 2008*

V zadevi C-408/04 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, ki je bila vložena 16. septembra 2004,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata V. Kreuzsitz in M. Niejahr, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

pritožnica,

druge stranke v postopku so

Salzgitter AG, ki jo zastopata J. Sedemund in T. Lübbig, odvetnika,

tožeča stranka v postopku na prvi stopnji,

* Jezik postopka: nemščina.

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopajo M. Lumma, W.-D. Plessing in C. Schulze-Bahr, zastopniki,

intervenientka v postopku na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Tizzano in L. Bay Larsen, predsedniki senatov, J. N. Cunha Rodrigues, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, M. Ilešič, sodnik, P. Lindh, sodnica, in J.-C. Bonichot (poročevalec), sodnik,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: J. Swedenborg, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. februarja 2007,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
11. septembra 2007

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Komisija Evropskih skupnosti s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 1. julija 2004 v zadevi Salzgitter proti Komisiji (T-308/00, ZOdl., str. II-1933, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je slednje razglasilo delno ničnost Odločbe Komisije 2000/797/ESPJ z dne 28. junija 2000 o državni pomoči, ki jo Zvezna republika Nemčija izvaja v korist družb Salzgitter AG in Preussag Stahl AG ter hčerinskih jeklarskih družb skupine, danes združenih pod imenom Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (UL L 323, str. 5, v nadaljevanju: sporna odločba). Družba Salzgitter AG (v nadaljevanju: Salzgitter) z nasprotno pritožbo predlaga delno razveljavitev izpodbijane sodbe.

Pravni okvir in dejansko stanje

- 2 V točkah od 1 do 5 izpodbijane sodbe je Sodišče prve stopnje predstavilo pravni okvir tako:

„1 Člen 4 PJ določa:

„Znotraj Skupnosti se na podlagi te pogodbe kot nezdružljive s skupnim trgom za premog in jeklo odpravijo in prepovedo:

[...]

- c) subvencije ali pomoči ali kakršna koli vrsta posebnih dajatev, ki jih države dodelijo ali naložijo. ‘

2 Člen 67 PJ določa:

1. Vlade države članice morajo obvestiti Visoko oblast o vseh dejavnostih svoje države, ki bi lahko pomembno vplivale na pogoje konkurence v sektorjih premoga in jekla.

2. Če taka dejavnost pri enaki donosnosti tako poveča razlike v proizvodni ceni, da povzroči hudo neravnovesje, lahko Visoka oblast po posvetovanju s Svetovalnim odborom sprejme naslednje ukrepe:

- če ima dejavnost države škodljive posledice za podjetja iz sektorja premoga in jekla v pristojnosti te države, ji lahko Visoka oblast dovoli odobritev pomoči, katere višina, pogoji in trajanje so določeni v dogovoru z Visoko oblastjo. [...]

- če ima dejavnost države škodljive posledice za podjetja iz sektorja premoga in jekla v pristojnosti drugih držav, Visoka oblast nanjo naslovi priporočilo za njihovo odpravo z ukrepi, za katere meni, da so najbolj združljivi z njenim gospodarskim ravnovesjem.

[...]'

3 Člen 95, prvi in drugi odstavek, PJ določa:

,V primerih, ko bi bila za uresničitev enega od ciljev iz členov 2, 3 in 4 za delovanje skupnega trga premoga in jekla v skladu z določbami člena 5 nujna odločba ali priporočilo Visoke oblasti, pa s to pogodbo nista predvidena, lahko Visoka oblast tako odločitev ali priporočilo sprejme po posvetovanju s Svetovalnim odborom s soglasjem Sveta, ki sklepa soglasno.

Taka odločitev ali priporočilo, sprejeto pod enakimi pogoji, opredeljuje tudi morebitne sankcije.'

- 4 Da bi zadostila potrebam po prestrukturiranju jeklarskega sektorja, se je Komisija od zgodnjih osemdesetih let za uvedbo programa Skupnosti za dodelitev državnih pomoči jeklarski industriji v določenih izčrпно naštetih primerih oprla na člen 95 PJ. Ta ureditev je bila pozneje zaradi premagovanja konjunktturnih težav jeklarske industrije večkrat spremenjena. Različne odločbe, ki so bile v zvezi s tem izdane, se ponavadi označujejo kot ,pravila o pomoči jeklarstvu'.
- 5 Komisija je 18. decembra 1996 sprejela Odločbo št. 2496/96/ESPJ o določitvi pravil Skupnosti za pomoč jeklarski industriji (UL L 338, str. 42), ki pomeni šesta

pravila o pomoči jeklarstvu [(v nadaljevanju: šesta pravila o pomoči jeklarstvu)]. Ta odločba se je uporabljala od 1. januarja 1997 do 22. julija 2002.“

3 Sodišče prve stopnje je nato v točkah od 6 do 11 izpodbijane sodbe navedlo dejansko stanje:

„6 Družba Salzgitter [...] je skupina, ki posluje v sektorju jeklarstva in vključuje družbo Preussag Stahl AG in druga podjetja, ki poslujejo v istem sektorju.

7 V Nemčiji je bil Zonenrandförderungsgesetz (nemški zakon, katerega cilj je bil vplivati na razvoj območja vzdolž meje z nekdanjo Nemško demokratično republiko in nekdanjo Češkoslovaško republiko, v nadaljevanju: ZRFG) sprejet 5. avgusta 1971, Komisija pa ga je po presoji ukrepov, ki jih predvideva v smislu člena 92 Pogodbe ES (ki je po spremembi postal člen 87 ES) in člena 93 Pogodbe ES (ki je postal člen 88 ES), skupaj z nadaljnjimi spremembami, potrdila [z odločbo] [(v nadaljevanju: odločba iz leta 1971)]. Zadnje spremembe ZRFG je Komisija potrdila kot državne pomoči, združljive s Pogodbo ES (UL 1993, C 3, str. 3). ZRFG je dokončno prenehal veljati leta 1995.

8 Od začetka je člen 3 ZRFG določal davčne spodbude v obliki posebnih amortizacij (Sonderabschreibungen) in neobdavčenih rezervacij in rezerv (steuerfreie Rücklagen) za investicije v vse obrate podjetja vzdolž meje z Nemško demokratično republiko ali Češkoslovaško republiko [...]. Posebne amortizacije so pomenile možnost, da se v bilanco stanja družbe iz naslova subvencioniranih investicij v prvem letu ali prvih letih, ki so sledila navedenim investicijam zadevnega podjetja, vpiše večja amortizacija glede na splošna pravila. To je za

podjetje pomenilo znižano davčno osnovo in s tem več likvidnosti za prvo ali prva leta, ki so sledila investicijam, torej več likvidnega kapitala. Podobne prednosti je bilo podjetje deležno zaradi neobdavčenih rezervacij in rezerv. Vendarle pa se posebne amortizacije in neobdavčene rezervacije in rezerve niso mogle kumulirati.

- 9 Z dopisom z dne 3. marca 1999 je Komisija po tem, ko je v letnih poslovnih izkazih družbe Preussag Stahl AG, ene od družb [...] Salzgitter [...], ugotovila, da so ji bile v letih od 1986 do 1995 na podlagi člena 3 ZRFG dodeljene številne pomoči, obvestila Zvezno republiko Nemčijo o svoji odločitvi, da začne postopek, določen v členu 6(5) šestih pravil o pomoči jeklarstvu glede pomoči, ki jih je Nemčija dodelila družbi Preussag Stahl AG in drugim hčerinskim jeklarskim družbam skupine Salzgitter [...]. Z navedeno odločbo, objavljeno 24. aprila 1999 v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* (UL C 113, str. 9), je Komisija zainteresirane osebe pozvala, naj predložijo svoje pripombe glede zadevnih pomoči.

- 10 V okviru upravnega postopka je Komisija z dopisom z dne 10. maja 1999 prejela komentarje nemških organov ter pripombe edine tretje zainteresirane stranke, ki je vstopila v postopek, družbe UK Steel Association, ki jih je posredovala Zvezni republiki Nemčiji.

- 11 Komisija je 28. junija 2000 sprejela [sporno odločbo], na podlagi katere so bile posebne amortizacije in neobdavčene rezervacije in rezerve, določene s členom 3 ZRFG in ki jih je prejela družba [Salzgitter] v višini 484 milijonov oziroma 367 milijonov nemških mark, opredeljene za državne pomoči, ki so nezdržljive s skupnim trgov. V skladu s členoma 2 in 3 [sporne] odločbe je Komisija Zvezni republiki Nemčiji odredila, naj navedene pomoči izterja od upravičencev, in jo pozvala, naj navede natančne pogoje njihovega vračila.“

Tožba pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

- 4 Družba Salzgitter je s tožbo, ki jo je 21. septembra 2000 vložila pri sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje, predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe.

- 5 Zvezni republiki Nemčiji je bila s sklepom z dne 29. marca 2001 dovoljena intervencija v podporo predlogom družbe Salzgitter.

- 6 Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi ugotovilo, da je Komisija pravilno uporabila člen 4(c) PJ za pomoči, dodeljene družbi Salzgitter, razen člena 67 PJ.

- 7 V zvezi s tem zaključkom je Sodišče prve stopnje v točkah od 111 do 115 izpodbijane sodbe pojasnilo, da se člena 4(c) PJ in 67 PJ nanašata na dve različni področji, s tem da člen 67 PJ ne spada na področje državnih pomoči in da negotovost, povezana z razvojem pravnega sistema pomoči, ki ni specifičen za sektor premoga in jekla, ob zaporednem sprejetju prvih treh pravil o pomoči jeklarstvu, ni mogla spremeniti njegove razlage.

- 8 Poleg tega je Sodišče prve stopnje kot neutemeljene zavrnilo trditve družbe Salzgitter o Komisijini napačni razlagi pojma državnih pomoči in člena 95 PJ ter trditve o neobrazložitvi sporne odločbe.

- 9 Nasprotno, Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da Komisija ni mogla, ne da bi kršila načelo pravne varnosti, zahtevati vračila pomoči, ki so bile dodeljene družbi Salzgitter od leta 1986 do 1995, in razglasilo ničnost členov 2 in 3 sporne odločbe, ki se nanašata na obveznost Zvezne republike Nemčije, da izterja državne pomoči, na katere se nanaša ta odločba.
- 10 Sodišče prve stopnje je v zvezi z ugotovitvijo kršitve načela pravne varnosti v točki 174 izpodbijane sodbe menilo, da je položaj, ki je nastal po sprejetju drugih in tretjih pravil o pomoči jeklarstvu, ustvaril dvoumen pravni položaj glede na vsebino odločbe iz leta 1971 in vsebino obveznosti priglasitve pomoči, ki so bile dodeljene družbi Salzgitter po sprejetju navedenih tretjih pravil, na podlagi člena 6 slednjih.
- 11 Sodišče prve stopnje je nato v točki 179 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je bila Komisija seznanjena s pomočmi, ki so bile na podlagi ZRFG izplačane družbi Salzgitter, ker je družba Salzgitter posredovala poslovno poročilo in letne računovodske izkaze za leti 1987 in 1988.
- 12 Sodišče prve stopnje je na podlagi tega v točki 180 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je negotov in nejasen položaj, skupaj z dejstvom, da se Komisija kljub vedenju o pomočeh družbi Salzgitter dolgo ni odzvala, s kršitvijo dolžnosti skrbnega ravnanja, ki zavezuje to institucijo, ustvaril dvoumen položaj, ki bi ga Komisija morala razjasniti, preden je kakorkoli zahtevala vračilo pomoči, ki jih je družba Salzgitter prejela od leta 1986 do leta 1995.
- 13 V teh okoliščinah je Sodišče prve stopnje menilo, da se ni smiselno izreči o izračunu zneska pomoči iz navedene odločbe.

Predlogi strank

- 14 Komisija s pritožbo Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi, vrne spor v odločanje Sodišču prve stopnje in družbi Salzgitter naloži plačilo stroškov.
- 15 Družba Salzgitter predlaga zavrnitev pritožbe in, z nasprotno pritožbo, razveljavitev izpodbijane sodbe, ker je bila s to sodbo delno zavrnjena njena tožba, ter razglasitev ničnosti člena 1 sporne odločbe, v katerem so „državne pomoči“ opredeljene kot posebne amortizacije in neobdavčene rezervacije in rezerve, ki jih je dobila na podlagi ZRFG. Predlaga tudi, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov postopka na obeh stopnjah.
- 16 Zvezna republika Nemčija predlaga zavrnitev pritožbe Komisije, razveljavitev izpodbijane sodbe v delu, v katerem je bila delno zavrnjena tožba družbe Salzgitter, in razglasitev ničnosti člena 1 sporne odločbe.

Nasprotna pritožba

- 17 Če bi Sodišče ugodilo nasprotni pritožbi, ki jo je vložila družba Salzgitter, se mu ne bi bilo treba izreči o glavni pritožbi, ki bi postala brezpredmetna. Zato je treba najprej preizkusiti nasprotno pritožbo.

Prvi pritožbeni razlog

- 18 Družba Salzgitter s prvim pritožbenim razlogom, razdeljenim na tri dele, navaja kršitev členov 4(c) PJ in 67 PJ.

Prvi del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 19 Družba Salzgitter s prvim delom prvega pritožbenega razloga navaja, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, s tem da je ugotovilo, da je Komisija pravilno odločila, da za pomoči iz sporne odločbe velja člen 4(c) PJ, ne pa člen 67 PJ (sodbe z dne 10. maja 1960 v združenih zadevah *Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors* in drugi proti Visoki oblasti, od 27/58 do 29/58, Recueil, str. 501, 523; z dne 23. februarja 1961 v zadevi *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg* proti Visoki oblasti, 30/59, Recueil, str. 1, 47, in z dne 20. septembra 2001 v zadevi *Banks*, C-390/98, Recueil, str. I-6117, točka 88).
- 20 Družba Salzgitter meni, da naj iz sodbe z dne 10. decembra 1969 v združenih zadevah *Komisija proti Franciji* (6/69 in 11/69, Recueil, str. 523) ne bi izhajalo, da naj bi bile pomoči, ki niso omejene na sektor premoga in jekla, prepovedane s členom 4(c) PJ že pred sprejetjem prvih pravil o pomoči jeklarstvu.
- 21 Nemška vlada navaja podobne trditve kot družba Salzgitter.

- 22 Navaja tudi, da je Pogodba ESPJ vzpostavila le eno delno integracijo, omejeno na sektor premoga in jekla.
- 23 Poudarja, da naj bi glede na široko razlago pojma „državnih pomoči“ iz člena 87 ES, uporabljeno tudi za pojem „pomoči“ iz člena 4(c) PJ (sodba z dne 1. decembra 1998 v zadevi Ecotrade, C-200/97, Recueil, str. I-7907), uporaba člena 4(c) PJ za take pomoči, kot so pomoči, na katere se nanaša sporna odločba, povsem odvezla polni učinek člena 67 PJ.
- 24 Neuporaba člena 4(c) PJ za pomoči, ki niso izključno dodeljene jeklarskim družbam, naj ne bi zmanjšala nadzora Komisije nad državnimi pomočmi, saj se zanje uporabljajo členi 87 ES, 88 ES in 67 PJ. Prepoved teh pomoči bi nezakonito omejila področje uporabe izjem, določenih s členom 87(3) od (a) do (e) ES.
- 25 Nemška vlada navaja, da se izraz „v kakršnikoli obliki“, uporabljen v členu 4(c) PJ, nanaša le na razlikovanje pojma državnih pomoči od oblik dodelitve pomoči in ne omogoča razširitve uporabe te določbe na take pomoči, kot so pomoči, na katere se nanaša sporna odločba.
- 26 Meni, da zgoraj navedena sodba Komisija proti Franciji določa uporabo člena 67 PJ za pomoči, ki niso omejene le na sektor premoga in jekla, in da je bilo to potrjeno s sodbo z dne 6. julija 1971 v zadevi Nizozemska proti Komisiji (59/70, Recueil, str. 639) in z zgoraj navedeno sodbo Banks.

- 27 Meni, da je Zvezna republika Nemčija, s tem da je ZRFG na podlagi členov 87 ES in 88 ES priglasila Komisiji, izpolnila obveznosti priglasitve in poudarja, da za to državo članico ni veljala obveznost obvestitve na podlagi člena 67(1) PJ, ker ZRFG ni mogel pomembno vplivati na pogoje konkurence v sektorjih premoga in jekla v smislu slednje določbe.
- 28 Komisija zatrjuje, da sodna praksa, na katero se sklicuje družba Salzgitter, dejansko določa, da se člen 67 PJ ne uporablja za državne pomoči, ampak le za splošne ukrepe, ki jih države članice lahko sprejmejo v okviru svoje ekonomske in socialne politike, ali za sektorske ukrepe, ki se ne omejujejo na jeklarsko oziroma premogovno industrijo. Meni, da se v nasprotju s tem člen 4(c) PJ uporablja za pomoči, tudi če so splošne (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg proti Visoki oblasti).
- 29 Komisija meni, da nemška vlada napačno razlaga sodno prakso, ker ne razlikuje med splošnimi ukrepi in sistemi pomoči, ki se splošno uporabljajo, ter da se Sodišče v sodbah, ki jih navaja nemška vlada, ni nikoli sklicevalo na sisteme splošnih pomoči.
- 30 Komisija poudarja, da jo Zvezna republika Nemčija v vsakem primeru, čeprav je bil v obravnavani zadevi uporabljen člen 67 PJ, ni obvestila, kot to določa člen 67(1) PJ, o svoji nameri, da bo uporabila ZRFG za podjetja v jeklarskem sektorju, ter da se ta država članica, tudi implicitno, ni mogla na podlagi te določbe sklicevati na odobritev glede pomoči, na katere se nanaša sporna odločba.

– Presoja Sodišča

- 31 Najprej je treba poudariti, da čeprav so s členom 4(c) PJ prepovedane državne pomoči jeklarskim in premogovnim družbam, ne glede na to, ali gre za posamične pomoči ali za pomoči, dodeljene z uporabo sistema državnih pomoči, se člen 67 PJ izrecno nanaša na državne pomoči le glede ohranitvenih ukrepov, ki bi jih Komisija lahko dovolila na podlagi odstavka 2, druga alineja, tega člena v korist jeklarskih in premogovnih družb, če bi slednje utrpele konkurenčne neugodnosti zaradi ukrepov splošne ekonomske politike.
- 32 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se člena 4 PJ in 67 PJ nanašata na dve različni področji, prvo odpravlja in prepoveduje določene intervencije držav članic na področju, ki je v skladu s Pogodbo ESPJ v pristojnosti Skupnosti, drugo pa je namenjeno preprečevanju izkrivljanja konkurence, ki ga neizogibno prinaša izvrševanje pristojnosti, ki jih obdržijo države članice (glej zgoraj navedeno sodbo Banks, točka 88, in navedeno sodno prakso). Sodišče je iz tega sklepalo, da člen 67 PJ pokriva splošne ukrepe, ki jih države članice lahko sprejmejo v okviru svoje ekonomske in socialne politike, ter ukrepe, ki so jih sprejele države članice in ki se uporabljajo v drugih sektorjih kot v premogovnih oziroma jeklarskih industrijah, vendar lahko občutno vplivajo na pogoje konkurence v navedenih industrijah (zgoraj navedena sodba Banks, točka 88).
- 33 Sodišče je tudi razsodilo, da intervencije iz člena 67 PJ ne morejo biti intervencije, ki so s členom 4 PJ opredeljene kot nezdružljive s skupnim trgom za premog in jeklo, ki so odpravljene in prepovedane v katerikoli obliki (zgoraj navedena sodba De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg proti Visoki oblasti, stran 44). Sodišče je zlasti poudarilo, da dejansko ni mogoče sprejeti, da bi avtorji Pogodbe ESPJ v členu 4(c) PJ

odločili, da so subvencije oziroma pomoči, ki so jih dodelile države članice v kateri koli obliki, odpravljene in prepovedane, da bi nato v členu 67 PJ opredelili, da so, čeprav jih Komisija ni odobrila, lahko dovoljene, razen ukrepov, ki jih je priporočila Komisija, da se ublaži oziroma popravi njihove posledice (zgoraj navedena sodba De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg proti Visoki oblasti, stran 43).

³⁴ Sodišče je tudi pojasnilo, da člen 67(2), prva alineja, PJ, ki z odstopanjem od člena 4 PJ dovoljuje dodelitev državnih pomoči iz naslova ohranitvenih ukrepov za družbe, navedene v členu 80 PJ, ne razlikuje med posebnimi pomočmi za sektor premoga in jekla in pomočmi, ki zanj veljajo kot splošni ukrep (zgoraj navedena sodba Komisija proti Franciji, točka 43). Sodišče je tako razsodilo, da preferenčna rediskontna stopnja za uvoz pomeni pomoč, ki bi jo Komisija v obravnavani zadevi morala dovoliti na podlagi člena 67(2) PJ, če ta zadeva sektor, ki ga zajema Pogodba ESPJ (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Franciji, točka 44).

³⁵ Nazadnje, državna pomoč – dodeljena družbi, ki spada na področje uporabe Pogobe ESPJ – ima enake protikonkurenčne učinke, ne glede na to, ali gre za posamično pomoč ali za pomoč, ki je bila dodeljena v okviru sistema državnih pomoči, ki niso specifične za sektor jekla in premoga.

³⁶ Glede na zgornje opredelitve je treba ugotoviti, da se člen 4(c) PJ uporablja za državne pomoči, ki so bile dodeljene jeklarskim in premogovnim družbam v okviru sistema državnih pomoči, ki ni specifičen za sektor premoga in jekla.

- 37 V nasprotju s tem, kar je navedla nemška vlada, ta razlaga ne zmanjšuje polnega učinka člena 67 PJ. Ukrepi splošne politike lahko namreč pomembno vplivajo na pogoje konkurence v industriji premoga ali jekla v smislu člena 67(1) PJ, ne da bi ti pomenili državne pomoči.
- 38 V obravnavani zadevi ni sporno, da je družba Salzgitter družba, ki spada na področje uporabe Pogodbe ESPJ in da pomoči iz sporne odločbe ne pomenijo ohranitvenih ukrepov, ki spadajo na področje uporabe člena 67(2), prva alineja, PJ.
- 39 Iz tega sledi, da Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava, s tem da je razsodilo, da je Komisija pravilno odločila, da se za pomoči iz sporne odločbe uporablja člen 4(c) PJ, ne pa člen 67 PJ.
- 40 Prvemu delu prvega pritožbenega razloga zato ni mogoče ugoditi in ga je treba zavrniti.

Drugi del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 41 Družba Salzgitter z drugim delom prvega pritožbenega razloga navaja, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, s tem da je ugotovilo, da je Komisija glede

pomoči iz sporne odločbe pravilno določila uporabo člena 4(c) PJ, ne pa člena 67 PJ, ker Komisija ni bila pristojna, da v okviru pravil o pomoči jeklarstvu razširi področje uporabe člena 4(c) PJ.

42 Družba Salzgitter meni, da člen 95(1) in (2) PJ ne zagotavlja zadostnega pravnega temelja za tako spremembo Pogodbe ESPJ in da bi bilo treba upoštevati postopek iz člena 96 PJ v njegovi prejšnji različici oziroma vsaj postopek „majhne spremembe Pogodbe“, določene v členu 95, tretji in četrti odstavek, PJ (mnenje 1/59 z dne 17. decembra 1959, Recueil, str. 533).

43 Komisija navaja, da Pogodba ESPJ nikakor ni bila spremenjena in da člen 4(c) PJ ostaja nepremenjen že od 23. julija 1952.

– Presoja Sodišča

44 Glede na odgovor na prvi del prvega pritožbenega razloga je treba ugotoviti, da njegov drugi del ni utemeljen iz enakih razlogov kot so navedeni v okviru navedenega prvega dela, in da ga je zato treba zavrniiti.

Tretji del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

⁴⁵ Družba Salzgitter s tretjim delom prvega pritožbenega razloga zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje v točki 112 in naslednjih točkah izpodbijane sodbe napačno predstavilo prakso odločanja Komisije. Meni, da je Komisija od začetka veljavnosti Pogodbe ESPJ, ne pa od začetka sedemdesetih let, štela, da se člen 4(c) PJ uporablja le za pomoči, ki so specifične za sektor premoga in jekla (glej v tem smislu poročilo, ki ga je objavila Visoka oblast ESPJ leta 1963, z naslovom „Pogodba ESPJ od leta 1952 do 1962“). Navaja tudi obstoj različnih razlag Komisije v zvezi s členoma 4(c) PJ in 67 PJ glede pomoči, dodeljenih premogovnim družbam, v primerjavi s pomočmi, dodeljenimi jeklarskim družbam.

⁴⁶ Komisija meni, da dejstvo, da je pred sprejetjem tretjih pravil o pomoči jeklarstvu zagovarjala drugačno stališče, ni pomembno za pomoči, odobrene družbi Salzgitter, ker to stališče ni bilo zapisano v nobenem posamičnem aktu, naslovljenem na to družbo, ki bi lahko postal dokončen pred 1. januarjem 1986, ko so začela veljati navedena tretja pravila.

– Presoja Sodišča

⁴⁷ Ugotoviti je treba, da preučitev prakse odločanja Komisije glede pomoči, dodeljenih družbam, ki spadajo na področje uporabe Pogodbe ESPJ, ne vpliva na razlago členov 4(c) PJ in 67 PJ, ki jo mora dati Sodišče prve stopnje.

48 Zato je treba tretji del prvega pritožbenega razloga zavrni kot neučinkovitega.

49 Prvi pritožbeni razlog nasprotne pritožbe je treba torej v celoti zavrni.

Drugi pritožbeni razlog

– Trditve strank

50 Družba Salzgitter z drugim pritožbenim razlogom navaja, da je Sodišče prve stopnje, s tem da je zavrnilo tožbeni razlog neobrazložitve sporne odločbe, kršilo člena 5, četrta alineja, PJ in 15, prvi odstavek, PJ.

51 Družba Salzgitter namreč ugotavlja, da Komisija ni pojasnila razvoja svojega pojmovanja prava glede področja uporabe členov 4(c) PJ in 67 PJ ter razlogov, zaradi katerih se je njena presoja v obravnavani zadevi razlikovala od njene prakse odločanja v sektorju premoga oziroma v podobnih zadevah.

52 Nemška vlada poudarja, da bi bila zaradi razvoja Komisijinega pojmovanja prava glede člena 4(c) PJ potrebna podrobnejša obrazložitev sporne odločbe.

53 Komisija navaja, da se je njena praksa spremenila od izdaje tretjih pravil o pomoči jeklarstvu in da je ta sprememba dovolj obrazložena. Sklicuje se zlasti na točko I, tretji in četrti odstavek, uvodnih izjav teh tretjih pravil. Izpodbija obstoj posebne obveznosti obrazložitve, ker meni, da je njena obveznost obvestitve v zvezi s tem podrejena le členoma 95, prvi odstavek, PJ in 15, tretji odstavek, PJ.

– Presoja Sodišča

54 Družba Salzgitter zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo pri ugotovitvi, da pritožbeni razlog neobrazložitve sporne odločbe ni bil utemeljen in da ga je bilo treba zavrniti.

55 Gre za pravno vprašanje, ki je v okviru pritožbe podvrženo nadzoru Sodišča (sodba z dne 20. februarja 1997 v zadevi Komisija proti Daffix, C-166/95 P, Recueil, str. I-983).

56 V skladu z ustaljeno sodno prakso glede člena 253 ES, ki jo je mogoče prenesti na uporabo člena 15 PJ, je treba obrazložitev akta, ki ima negativne posledice, prilagoditi vrsti zadevnega akta in mora jasno in nedvoumno izražati razlogovanje institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko stranke seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da pristojno sodišče izvrši nadzor. Ne zahteva pa se, da bi bili v obrazložitvi navedeni vsi upoštevni dejanski in pravni elementi, ker je treba vprašanje, ali je obrazložitev

posamezne odločbe v skladu z zahtevami iz člena 253 ES, presoјati ne le glede na njeno besedilo, ampak tudi glede na njen kontekst in glede na celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo z dne 15. julija 2004 v zadevi Španija proti Komisiji, C-501/00, ZOdl., str. I-6717, točka 73, in navedena sodna praksa).

- 57 Sodišče prve stopnje je v točki 184 izpodbijane sodbe menilo, da sodni nadzor, ki ga je izvedlo v okviru prvih treh tožbenih razlogov, ki jih je navajala družba Salzgitter, zadostno izkazuje, da je bila v sporni odločbi obveznost obrazložitve spoštovana.
- 58 V točki 66 sporne odločbe je namreč jasno in nedvoumno opredeljena analiza, s katero je Komisija utemeljila uporabo člena 4(c) PJ za zadevne pomoči. Komisija v točkah od 67 do 76 in od 126 do 133 te odločbe poleg tega podrobno navaja posebna pravila, določena s pravili o pomoči jeklarstvu, ki veljajo od leta 1986.
- 59 Sodišče prve stopnje torej ni napačno uporabilo prava, ko je ugotovilo, da je bila v sporni odločbi spoštovana obveznost obrazložitve.
- 60 Drugi pritožbeni razlog nasprotne pritožbe, namreč neobrazložitev sporne odločbe, je zato neutemeljen in ga je treba zavrniti.
- 61 Nasprotno pritožbo je treba zato zavrniti.

Glavna pritožba

- 62 Komisija kot prvi pritožbeni razlog, razdeljen na šest delov, navaja kršitev člena 4(c) PJ ter tretjih, četrlih in šestih pravil o pomoči jeklarstvu; kot drugi pritožbeni razlog pa navaja kršitev svojih pravic do obrambe.

Drugi pritožbeni razlog

– Trditve strank

- 63 Komisija kot drugi pritožbeni razlog, ki ga je treba najprej preizkusiti, ker izpodbija pravilnost izpodbijane sodbe, navaja, da je Sodišče prve stopnje kršilo pravice do obrambe, s tem da je presodilo, da je zaporedno sprejetje prvih treh pravil o pomoči jeklarstvu ustvarilo dvoumen pravni položaj, ne da bi imela možnost izraziti svoja stališča glede tega.
- 64 Poudarja, da iz vprašanj, ki ji jih je postavilo Sodišče prve stopnje v dopisu z dne 28. julija 2003, ni izhajalo, da bi se ji lahko očitala taka pravna nejasnost.
- 65 Družba Salzgitter navaja, da je bila pravna nejasnost zaradi zaporednega sprejetja prvih treh pravil o pomoči jeklarstvu omenjena v točki 114 tožbe in da je zato Komisija imela možnost izraziti svoja stališča glede tega.

⁶⁶ Poleg tega navaja, da Sodišče prve stopnje ni kršilo kontradiktornosti postopka, ker se je oprlo na dejstva, ki jih je predložila družba Salzgitter v svojih vlogah, s katerimi je skušala dokazati obstoj kršitve načela pravne varnosti (sodba z dne 14. aprila 2005 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-110/03, ZOdl., str. I-2801, točka 27).

– Presoja Sodišča

⁶⁷ V obravnavani zadevi iz spisa in, natančneje, iz odgovorov na pisna vprašanja Sodišča prve stopnje v njegovem dopisu z dne 28. julija 2003 izhaja, da je Komisija imela možnost obrazložiti razvoj ureditve, ki se uporablja za pomoči, dodeljene jeklarskim družbam v okviru splošnega sistema ob zaporednem sprejetju prvih treh pravil o pomoči jeklarstvu in se izreči o pravnem pomenu – v okviru Pogodbe ESPJ – odločbe o odobritvi dovoljenja, sprejete na podlagi člena 88 Pogodbe ES. Komisija je v okviru tega tudi pojasnila, da je bila s členom 6 tretjih pravil o pomoči jeklarstvu določena obveznost priglasitve pomoči, ki so bile družbi Salzgitter dodeljene na podlagi ZRFG.

⁶⁸ V teh okoliščinah je treba zavrniti navedbe Komisije, da naj ji Sodišče prve stopnje ne bi dalo možnosti razpravljati o tem vprašanju.

⁶⁹ Zato je treba drugi pritožbeni razlog Komisije zavrniti kot neutemeljenega.

Prvi pritožbeni razlog

- 70 Komisija s prvim pritožbenim razlogom izpodbija presojo Sodišča prve stopnje o kršitvi načela pravne varnosti z dveh vidikov. Zatrjuje, prvič, da so bila pravila, ki se uporabljajo za zadevne pomoči, popolnoma jasna in, drugič, da se ni prepozno odzvala glede teh pomoči. Meni, da iz tega izhaja, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo pri presoji dejstev za razglasitev ničnosti dela sporne odločbe o vračilu navedenih pomoči.
- 71 Komisija prav tako zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ker je priznalo, da se prejemnik pomoči lahko sklicuje na kršitev načela pravne varnosti.

Jasnost pravne ureditve, ki se uporablja za zadevne pomoči

– Trditve strank

- 72 Komisija zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, s tem da je presodilo, da je bil pravni položaj, ki izhaja iz istočasne uporabe ESPJ, Pogodbe ES in različnih pravil o pomoči jeklarstvu, negotov in dvoumen.
- 73 Komisija najprej izpodbija presojo Sodišča prve stopnje, da naj bi sprejetje drugih in tretjih pravil o pomoči jeklarstvu povzročilo umik odobritve Komisije, ki jo je za ZRFG dala v svoji odločbi iz leta 1971.

- 74 Komisija zatrjuje, da odobritev iz te odločbe, sprejeta na podlagi Pogodbe EGS, ni mogla učinkovati v okviru Pogodbe ESPJ in da so bile pomoči jeklarskim družbam, določene z ZRFG, prepovedane pred objavo prvih pravil o pomoči jeklarstvu (zgoraj navedena sodba Komisija proti Franciji, točke od 41 do 44). Meni, da so se odobritev, potrjena z odločbo iz leta 1971, in odobritve, ki so sledile, začele za jeklarske družbe uporabljati šele na podlagi teh pravil, in da se je ta splošna in začasna odobritev iztekla 31. decembra 1981, ko so prenehala veljati navedena pravila (v tem smislu glej sodbo z dne 24. septembra 2002 v združenih zadevah Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869, točki 115 in 116).
- 75 Komisija tudi navaja, da člen 67 PJ ni uporabljen za državne pomoči in da so s členom 4(c) PJ prepovedane pomoči „v kakršni koli obliki“. Poleg tega meni, da je Zvezna republika Nemčija ni obvestila o pomočeh, dodeljenih družbi Salzgitter, in da ta država članica zato ne more zatrjevati, da jih je ona odobrila na podlagi člena 67 PJ.
- 76 Komisija nato izpodbija presojo Sodišča prve stopnje, v skladu s katero naj bi sprejetje drugih in tretjih pravil o pomoči jeklarstvu povzročilo dodatno dvoumnost zaradi negotovosti glede tega, ali se člen 6 tretjih pravil o pomoči jeklarstvu, ki določa obveznost priglasitve državnih pomoči, uporabi za pomoči, ki so bile družbam v jeklarskem sektorju dodeljene na podlagi ZRFG, ker je bil ta sistem pomoči že odobren v okviru Pogodbe ES.
- 77 Meni, da člen 6 navedenih tretjih pravil o pomoči jeklarstvu nedvoumno določa obveznost priglasitve sistemov pomoči, ki jih je Komisija že odobrila v okviru Pogodbe ES, če se ti uporabijo za jeklarske družbe, in da ločevanje med novimi in obstoječimi pomočmi ni upoštevno v okviru Pogodbe ESPJ, ki določa takojšnjo ukinitvev vseh državnih pomoči brez izjeme.

- 78 Družba Salzgitter meni, da Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava in da bi Komisija morala v drugih in tretjih pravilih o pomoči jeklarstvu, oziroma v vsakem drugem obvestilu, navesti, da je spremenila razlago člena 4(c) PJ (sodba z dne 29. aprila 2004 v zadevi Komisija proti Kvaerner Warnow Werft, C-181/02 P, Recueil, str. I-5703, točka 41). Zlasti navaja, da so številne odobritve ZRFG s strani Komisije na podlagi Pogodbe ES ustvarile legitimno pričakovanje glede zakonitosti te zakonodaje.
- 79 Družba Salzgitter meni, da člen 4(c) PJ ni uporabljiv za splošne ukrepe držav članic glede vseh takih gospodarskih sektorjev, kot je ZRFG, kar je Komisija potrdila v prvi uvodni izjavi prvih in drugih pravil o pomoči jeklarstvu. Meni, da je Komisija v nasprotju s pravom Skupnosti retroaktivno uporabila člen 4(c) PJ, tako da nasprotuje svojim odločitvam o dolgoročnem investiranju (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, točka 119) in tako da praksa odločanja Komisije v sektorju premoga z uporabo člena 67 PJ za pomoči, ki niso omejene na omenjeni sektor, potrjuje to analizo.
- 80 Družba Salzgitter navaja, v nasprotju s tem kar zatrjuje Komisija, da na podlagi člena 6 tretjih pravil o pomoči jeklarstvu ni bilo mogoče ugotoviti, ali bi bilo treba uporabo davčnih pravil, kot jih določa ZRFG za jeklarske družbe, odslej priglasiti skladno z ESPJ, kljub že predhodno danemu dovoljenju Komisije za sistem pomoči v okviru Pogodbe ES.
- 81 Družba Salzgitter poudarja, da uporaba ZRFG za jeklarske družbe v nobenem primeru ni pomenila „načrta“ za „dodelitev ali spremembo pomoči“ v smislu tega člena, ker je bila pomoč obmejnim regijam, določena z ZRFG, dodeljena dosti prej kot so začela veljati tretja pravila o pomoči jeklarstvu.

- 82 Družba Salzgitter poleg tega poudarja, da se člen 6 tretjih pravil o pomoči jeklarstvu ni uporabljal za pomoči, ki so bile dodeljene ob izvajanju ZRFG, ker so te, na podlagi odobrenega sistema pomoči, pomenile obstoječe pomoči (sodba z dne 5. oktobra 1994 v zadevi Italija proti Komisiji, C-47/91, Recueil, str. I-4635).
- 83 Družba Salzgitter meni, da je Zvezna republika Nemčija s priglasitvijo ZRFG Komisiji leta 1971 v okviru Pogodbe EGS Komisijo v vsakem primeru seznanila v skladu s členom 67 PJ in da je Komisija z odobritvijo davčnih ukrepov, priglašanih na podlagi Pogodbe ES, implicitno izjavila, da zadevni ukrepi ne „vplivajo na pogoje konkurence“ v industriji premoga in jekla v smislu člena 67(1) PJ.
- 84 Nemška vlada v bistvu zatrjuje isto kot družba Salzgitter.

– Presoja Sodišča

- 85 Uvodoma je treba opozoriti, da, kot je razsojeno v točki 39 te sodbe, Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava, ko je presodilo, da za pomoči iz sporne odločbe velja prepoved, določena v členu 4(c) PJ.
- 86 Zato se Zvezna republika Nemčija ne more sklicevati na domnevno implicitno dovoljenje Komisije glede teh pomoči na podlagi člena 67 PJ.

87 Glede obrazložitve Sodišča prve stopnje, da naj bi Komisija s sprejetjem drugih in tretjih pravil o pomoči jeklarstvu delno umaknila odločbo iz leta 1971, da ta ne bi nasprotovala uporabi ZRFG, kar naj bi povzročilo negotovost glede njegove pravne ureditve, je treba opozoriti, da člen 305(1) ES določa, da „[d]oločbe [...] Pogodbe [ES] ne vplivajo na določbe Pogodbe [ESPJ], zlasti glede pravic in obveznosti držav članic, pristojnosti institucij te skupnosti in predpisov, ki jih omenjena pogodba določa za delovanje skupnega trga premoga in jekla.“

88 Iz tega izhaja, da sta pogodbi ES in ESPJ samostojni in da Pogodba ES ter sekundarno pravo, določeno na njeni podlagi, posledično ne more učinkovati na področju uporabe Pogodbe ESPJ (v tem smislu glej sodbo z dne 6. julija 1982 v zadevi Francija in drugi proti Komisiji, od 188/80 do 190/80, Recueil, str. 2545, točka 31). Določbe Pogodbe ES se uporabljajo le podredno, če v Pogodbi ESPJ ni posebnih predpisov (glej zlasti sodbo z dne 15. decembra 1987 v zadevi Deutsche Babcock, 328/85, Recueil, str. 5119, točke od 6 do 14).

89 Posledično, ker so s členom 1 tretjih pravil o pomoči jeklarstvu prepovedane tako specifične kot nespecifične pomoči v sektorju jekla, Komisija ni mogla implicitno umakniti odločbe iz leta 1971.

90 Glede ugotovitve Sodišča prve stopnje, da naj bi sprejetje drugih in tretjih pravil o pomoči jeklarstvu povzročilo dvoumnost zaradi negotovosti glede vprašanja, ali je treba naknadno uporabo ZRFG priglasiti kot „načrt“ v smislu člena 6 navedenih tretjih pravil, je treba najprej ugotoviti, da je s tem členom izrecno določena obveznost, da se Komisijo obvesti o načrtih za uporabo sistemov pomoči v sektorju jeklarstva, glede katerih se je že izrekla na podlagi določb Pogodbe ES.

- 91 Poleg tega Pogodba ESPJ, drugače kot Pogodba ES, ne ločuje med novimi in obstoječimi pomočmi, ker so s členom 4(c) PJ jasno prepovedane kakršne koli pomoči, ki jih dajo države članice.
- 92 Sodišče je prav tako razsodilo, da se združljivost pomoči s skupnim trgom – glede pravil o pomoči jeklarstvu – presoja le na podlagi pravil, ki so veljala takrat, ko so bile pomoči dejansko dodeljene (zgoraj navedena sodba Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, točka 117).
- 93 Iz tega izhaja, kot to zatrjuje Komisija, da člen 6 tretjih pravil o jeklarstvu jasno in nedvoumno določa obveznost, da se Komisiji priglasijo pomoči, ki bi se lahko družbi Salzgitter dodelile na podlagi ZRFG od začetka veljavnosti navedenih pravil.
- 94 Posledično je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ko je razsodilo, da je sprejetje tretjih pravil o pomoči jeklarstvu povzročilo delni implicitni umik odobritve ZRFG, ki izhaja iz odločbe iz leta 1971, ter da člen 6 teh tretjih pravil ni omogočal jasne opredelitve, ali za uporabo ZRFG po sprejetju teh pravil velja obveznost priglasitve „načrtov“, določenih s tem členom.

Rok za odziv Komisije

– Trditve strank

- 95 Komisija izpodbija, da naj bi bila z uporabo ZRFG za družbo Salzgitter seznanjena pred začetkom leta 1998, in da naj bi se zato prepozno odzvala.

- 96 Komisija navaja, da imajo podjetja, ki jim je bila dodeljena pomoč, legitimno pričakovanje glede zakonitosti te pomoči le, če je bila ta priglašena, pri čemer naj bi bil vesten gospodarski subjekt navadno sposoben zagotoviti, da se ta postopek upošteva (sodba z dne 20. marca 1997 v zadevi Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, str. I-1591, točka 25), ter da rešitev Sodišča prve stopnje krši načelo pravne varnosti in daje prednost prejemnikom nezakonitih pomoči.
- 97 Družba Salzgitter in nemška vlada zatrjujeta, da gre v zgoraj navedeni sodbi Alcan Deutschland za drugačen primer, ker tu ne gre za vprašanje, ali se je gospodarski subjekt lahko upravičeno zanesel na zakonitost akta nacionalnega organa, ampak za opredelitev, ali je Komisija pravočasno ukrepala ali ne.

– Presoja Sodišča

- 98 Sodišče prve stopnje je pri razglasitvi ničnosti dela sporne odločbe v zvezi z obveznostjo Zvezne republike Nemčije, da izterja pomoči, ki jih je prejela družba Salzgitter, tudi upoštevalo, da je bila Komisija seznanjena o teh pomočeh od konca leta 1988 in da je, ker ni ukrepala pred letom 1998, s sprejetjem te odločbe kršila načelo pravne varnosti.
- 99 Ne da bi se bilo treba izreči o vprašanju, ali je Sodišče prve stopnje lahko upravičeno štelo, da je bila Komisija seznanjena o zadevnih pomočeh iz konca leta 1988, kar Komisija izpodbija, je treba ugotoviti, da je obrazložitev izpodbijane sodbe glede kršitve načela pravne varnosti napačna.

- 100 Res je, da je Sodišče razsodilo, da, tudi če zakonodajalec Skupnosti ni določil zastaralnega roka, temeljna zahteva po pravni varnosti nasprotuje temu, da bi Komisija lahko neomejeno odlašala z izvajanjem svojih pooblastil (v tem smislu glej sodbo z dne 14. julija 1972 v zadevi Geigy proti Komisiji, 52/69, Recueil, str. 787, točka 21, ter glede državnih pomoči v okviru Pogodbe ESPJ zgoraj navedeno sodbo Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, točki 140 in 141).
- 101 V zvezi s tem je treba opozoriti, da člen 10(1) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, str.1) glede državnih pomoči v okviru Pogodbe ES določa, da če ima Komisija podatke iz katerega koli vira o domnevni nezakoniti pomoči, te podatke brez odlašanja preveri.
- 102 Poleg tega člen 15 Uredbe št. 659/1999 določa, da za vračilo nezakonitih pomoči velja zastaralni rok deset let, ki začne teči na dan, ko so bile te dodeljene. Kot je navedeno v štirinajsti uvodni izjavi te uredbe, je ta zastaralni rok določen zaradi pravne varnosti.
- 103 Čeprav je res, da se ti predpisi ne uporabljajo na področju uporabe Pogodbe ESPJ, na področju državnih pomoči temeljijo na temeljni zahtevi po pravni varnosti. Iz tega izhaja, da tudi v primeru, ko zakonodajalec Skupnosti ne bi izrecno določil roka zastaranja, Komisija ne sme zavlačevati v nedogled izvrševanja svojih pristojnosti.
- 104 Vendar se ne sme pozabiti, da je prigrasitev državnih pomoči osrednji element mehanizma Skupnosti za njihov nadzor in da se družbe, ki so prejele te pomoči, ne

morejo sklicevati na legitimno pričakovanje glede njihove zakonitosti, če te niso bile odobrene v skladu s tem postopkom (zgoraj navedena sodba Alcan Deutschland, točka 25).

105 Poleg tega je treba upoštevati dejstvo, da se sistem, določen za državne pomoči v okviru ESPJ, po njegovi posebni strogosti razlikuje od sistema, ki se uporablja v okviru Pogodbe ES (v zvezi s tem glej zgoraj navedeno sodbo Falck in Acciaierie di Bolzano, točki 101 in 102).

106 Iz tega izhaja, da če je bila v okviru Pogodbe ESPJ pomoč odobrena, ne da bi bila priglašena, zamuda Komisije pri izvajanju njenih pooblastil nadzora in pri odredbi za vračilo te pomoči povzroči nezakonitost te odločbe o vračilu le v izjemnih primerih, kot sta očitno nedelovanje Komisije in očitna kršitev obveznosti skrbnega ravnanja.

107 Čeprav bi Sodišče prve stopnje lahko veljavno razsodilo, da se prejemnica državne pomoči lahko sklicuje na načelo pravne varnosti za utemeljitev tožbe za razglasitev ničnosti odločbe, ki nalaga vračilo te pomoči, je v zadevi, v kateri je odločalo, napačno uporabilo to načelo, ker ni raziskalo, ali Komisija dejansko ni ukrepala in očitno ni izpolnila dolžnosti skrbnega ravnanja pri izvajanju svojih pooblastil nadzora, kar sta edina temelja, ki v izjemnih primerih lahko povzročita nezakonitost odločbe Komisije, s katero se v okviru Pogodbe ESPJ zahteva vračilo pomoči, ki ni bila priglašena.

108 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba ugoditi glavni pritožbi in razveljaviti izpodbi-jano sodbo v delu, v katerem je bila razglašena ničnost členov 2 in 3 sporne odločbe.

Vrnitev zadeve v odločanje Sodišču prve stopnje

- 109 Iz te sodbe izhaja, da je Sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi pravilno razsodilo, da je družba Salzgitter glede na Pogodbo ESPJ prejela nezakonite pomoči, vendar je bilo v izpodbijani sodbi napačno uporabljeno pravo v delu, v katerem je bila razglašena ničnost dela sporne odločbe, s katero je odredila vračilo zadevnih pomoči.
- 110 Torej je naloga Sodišča prve stopnje, da se izreče o vprašanju, ali Komisija v okoliščinah obravnavane zadeve očitno ni ukrepala in očitno ni izpolnila svoje dolžnosti skrbnega ravnanja, ter, če je potrebno, da preizkusi druge pritožbene razloge, glede katerih se je Sodišče prve stopnje lahko zakonito izognilo odločanju, ker je razglasilo ničnost člena 2 in 3 sporne odločbe na podlagi tega, da naj bi Komisija napačno obravnavala nekatere investicije, kot da sodijo v okvir Pogodbe ESPJ, da bi bilo treba del zadevnih pomoči obravnavati kot pomoči za varovanje okolja, in da naj bi bila ugotovljena napačna odločilna stopnja sedanje vrednosti.
- 111 Ti različni vidiki spora namreč vključujejo preizkus zapletenih dejanskih vprašanj, ki jih Sodišče prve stopnje ni presojalo in o katerih Sodišče ni razpravljalo, iz česar torej izhaja, da stanje zadeve ne dopušča dokončne odločitve.
- 112 Zadevo je treba zato vrniti v odločanje Sodišču prve stopnje.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Nasprotna pritožba se zavrne.**

- 2. Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 1. julija 2004 v zadevi Salzgitter proti Komisiji (T-308/00) se razveljavi v delu, v katerem je bila razglašena ničnost členov 2 in 3 Odločbe Komisije 2000/797/ESPJ z dne 28. junija 2000 o državni pomoči, ki jo Nemčija izvaja v korist družb Salzgitter AG in Preussag Stahl AG ter hčerinskih jeklarskih družb skupine, danes združenih pod imenom Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG), in v delu, v katerem so bili določeni stroški.**

- 3. Zadeva se vrne v odločanje Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti.**

- 4. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi